

Проект: „Модел за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на общинско ниво с участието на организациите на гражданското общество, местните общности и медиите”

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

**Застъпническа кампания –
предложения за по-ефективно
прилагане на закона и
усъвършенстване на практиките по
ползване и опазване на лечебните
растения**

Фондация “Информация и природозащита”

Предизвикателства относно:

- Опазване и устойчиво ползване на диворастящите ресурси.
- Култивирано отглеждане.
- Качество и проследяемост на билките.
- Преработка и производство на крайни продукти.
- Трудово-правни и социални въпроси.
- Образование и обучение.

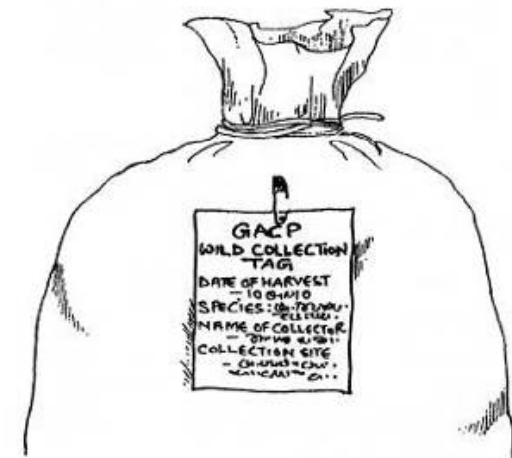
Къде могат да бъдат внесени предложения?

- Министерство на околната среда и водите
- Министерство на земеделието и храните
- Министерство на труда и социалната политика
- Парламентарна комисия по околна среда
- Изпълнителна агенция по околна среда
- Изпълнителна агенция по горите
- Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
- Общинските администрации на Априлци, Ловеч, Севлиево и Троян.

Изисквания при ползване на ЛР и принципи на добрите практики

WHO, EUROPAM, IUCN, FairWild, ЗЛР, Наредба 2, Наредба 5

1. Устойчивост – екологична и социално-икономическа
2. Спазване на законовите изисквания, регламенти и споразумения
3. Осигуряване на добро качество и максимална ефикасност на активните съставки
4. Предотвратяване на заразяване, разваляне и повреждане
5. Документация и проследяемост
6. Прилагане на отговорни управленчески подходи и бизнес практики

Не е необходимо същностно изменение на нормативната уредба, а само нейното доразработване и добро прилагане.

Предложения за по-ефективно опазване и устойчиво ползване на ресурсите:

- Разработване, с участието на всички заинтересовани и прилагане на **Национална стратегия за опазване и интелигентно оползотворяване на лечебните растения** (чл. 50, т.1 от ЗЛР).
- **Целенасочена държавна политика** за:
 - Реализация и осигуряване на добър имидж на българските билки на международните пазари – европейски и извъневропейски
 - Създаване на условия за преработка и производство на продукти от билковата суровина в страната.
- **Подкрепа на науката и образованието** за осигуряване на опазване, устойчиво ползване включително култивиране и интелигентно оползотворяване на лечебните растения.

Предложения за по-ефективно опазване и устойчиво ползване на ресурсите:

- ❑ Да се разработят, утвърдят и прилагат:
 - **Методика за оценка на ресурсите** от лечебни растения (чл. 56, ал. 4, т.1 ЗЛР)
 - **Методика за** извършване на **дългосрочна оценка и наблюдение** на естествени популации от лечебни растения. (чл. 56, ал. 4, т. 2 ЗЛР)
 - **Наредбата за съдържанието на специализираните карта и регистър** на лечебните растения и условията и редът за създаването и поддържането им. (чл. 57, ал. 5, ЗЛР)
- ❑ Оценка на национално ниво за степента на изпълнение на ЗЛР относно разработването на плановете документи по чл. 50 т. 3 и 4 - раздел "Лечебни растения" за общините и към горскостопанските планове.
- ❑ Осигуряване на необходимите ресурси (финансови, експертни и т.н.) за:
 - разработване на раздел „ Лечебни растения” в ОПООС и горскостопанските планове.
 - създаване и поддържане на специализираните карта и регистър на ЛР и прилагане на система за дългосрочно наблюдение.

Предложения за по-ефективно опазване и устойчиво ползване на ресурсите:

- Подобряване на контрола на всеки един етап от процеса на ползване на билки от ЛР – събиране, транспортиране, съхранение, преработване и търговия, отчет. Включително усъвършенстване на формата за отчети, които билкозаготвителите предават ежегодно и нейното прилагане.
- Прилагане на изискванията на ЗЛР за видове използвани за стопански цели, които са извън приложението на закона - шипка, коприва, лайка, хвойна и др.
- Предоставяне на информацията от плановете документи раздел "Лечебни растения" (по чл. 50 на ЗЛР) на заинтересованите страни (институции, билкозаготвители, НПО и т.н.).

- Какво следва от тук нататък ...?
- Как завършваме предложенията?
- Към кого ще бъдат адресирани?

Култивиране на ЛР – законова рамка

- **Закон за лечебните растения**

- Регламентира отговорностите на **Министъра на земеделието и храните** относно култивирането, селекцията и растителната защита на лечебните растения, както и устойчивото им ползване на територията на поземления фонд.

- Регламентира отговорностите на **кметовете на общини** относно култивирането, включително издаване на удостоверение от общината, когато билките са събрани от култивирани лечебни растения.

Министърът на земеделието и храните осъществява контрол чрез **Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС)** и **Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ)**.

Дейностите, свързани с култивиране на лечебните растения се регламентират от специализираните закони и наредби в тази сфера.

Предложения- Култивиране на лечебни растения

- Да се прилага система за събиране на информация и поддържане на национална база данни за отглеждането на ЛР – видове, площи (данните в статистиката са много ограничени).
- Да се насърчава производството на билки в подходящи за тях региони чрез данъчната политика, субсидиране, др. Включително промяна на изискванията и условията за субсидиране на култивирането на ЛР по ПРСР 2014-2020, така че да стане достъпно за по-малки стопанства.
- Да се насърчава и подпомага био-производството на лечебни растения.

Предложения- Култивиране на лечебни растения

- Да се актуализират/създават технологии за култивиране и съвременни технологични карти.
- Да се подкрепи научна работа по селекция и внедряване на нови сортове и изпитване на чуждите сортове при нашите условия.
- Да се осигурява ефективен контрол на посевния и посадъчен материал за култивиране на лечебни растения.
- Да се създават условия за маркетинг и улесняване на достъпа до пазари .
- Да се осигуряват средства и условия за преработка и производство на продукти от билковата суровина в страната.

- Какво следва от тук нататък ...?
- Как завършваме предложенията?
- Към кого ще бъдат адресирани?

Предложения – социална сфера

□ Преглед на трудовоправното и социално законодателство за осигуряване на проследяемост на суровините, справедливо заплащане, подобрени условия труд и сигурност на заетите в сектора.

Постъпили предложения по аналогия с други сектори:

- Въвеждане на едnodневните договори, които да се регистрират в съответните Инспекции по труда, за събирачите на билки.
- Регламентиране на системата за доходно облагане (по аналогия с предаването на вторични суровини).
- Включването на възможности за обучение по добри събирачески практики и билкарство в Националната програма “От социални помощи към осигуряване на заетост”.

Предложения – социална сфера

- Включване на дейности свързани с опазване, наблюдение на находищата на ЛР и оценка на ресурсите в общинските земи в рамките на общественополезният труд на безработните (14 дни по 4 часа дневно)
- Събиране на ЛР в рамките на общественополезният труд на безработните, с цел ползване на приходите в общината за общественополезни цели, както и за осигуряване на работна ръка за събиране на билки.

- Какво следва от тук нататък ...?
- Как завършваме предложенията?
- Към кого ще бъдат адресирани?

Предложения – образование

- Включване на базови познания за лечебните растения в задължителната програма за начално и основно образование.
- Включване на извънкласни занимания, свързани с устойчивото ползване на лечебни растения в районите богати на находища.
- Включване на програма за професионална подготовка по билкозаготвяне и билкопроизводство в средните професионални училища.

- Какво следва от тук нататък ...?
- Как завършваме предложенията?
- Към кого ще бъдат адресирани?